

Tuotantotuen kilpailutus pähkinäkuoressa

30.8.2018

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen tuotantotuen kilpailutuksesta toukokuussa 2018 (https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_175+2017.aspx). Laki astui voimaan 25.6. asetuksella (<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f805bf9e8>) Päivitetty versio tuotantotukilaista löytyy Finlexistä, osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101396>

Eduskunnassa hyväksytyyn hallituksen esityksen mukaan kilpailutus menee seuraavasti:

- 1) Kilpailutukseen saavat osallistua tuulivoima, aurinkosähkö, aaltovoima, biokaasu ja puupolttoainevoimalat. Puupolttoainevoimalalla tarkoitetaan sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosta, joka käyttää polttoaineenaan metsähaketta tai metsäteollisuuden sivu- tai jätetuotteena syntyvää puuainesta. Vesivoima ei ole mukana.
 - a. Biokaasuvoimalassa biokaasulla on tuotettava vuodessa vähintään 85 % sähköstä.
 - b. Puupolttoainevoimalassa vuodessa vähintään 85 % on tuotettava muulla puupolttoaineella kuin jalostukseen sopivalla metsähakkeella. Loput polttoaineesta saa olla fossiilista tai jalostukseen sopivaa raaka-ainetta.
- 2) Kilpailutukseen voi osallistua hankkeilla, joiden vuosituotanto on vähintään 800 MWh. Hankkeen maksimivuosituotanto on korkeintaan sama kuin kilpailutettava vuosituotanto. Kilpailutukseen voi osallistua niputtamalla saman tuotantotavan tuotantoyksiköitä (= jättää yhden tarjouksen), kunhan jokainen yksikkö tuottaa vähintään 800 MWh, mutta korkeintaan 10 000 MWh vuodessa. Näiden pienten tuotantoyksiköiden ei tarvitse sijaita samalla paikalla.
- 3) Tuki on liukuvan ja kiinteän premion yhdistelmä. Tarjous annetaan kiinteästä premiosta, jonka tuottaja tarvitsee silloin, kun sähkön hinta on 30 €/MWh. Jos sähkön 3 kk keskihinta on 30 €/MWh tai alle, maksetaan tuota kiinteää preemiota. Sähkön markkinahinnan ollessa negatiivinen, tukea ei makseta. Mikäli 3 kk sähkön keskihinta on yli 30 €/MWh, on tuki liukuva preemio ja tukena maksetaan tavoitehinnan (tarjottu kiinteä preemio + 30 €/MWh) ja sähkön hinnan erotus. Mikäli sähkönhinta on sama tai ylittää tavoitehinnan, ei tukea makseta.
- 4) Tukiaika on 12 vuotta.
- 5) Kunkin kilpailutuksessa menestyneen hankkeen tukitaso määräytyy hankkeen tarjouksen perusteella (pay-as-bid).
- 6) Tarjouskilpailun voittavat ne tarjoukset, joissa preemio on alhaisin ja joiden mukainen sähkön vuosituotannon määrä ei ylitä kilpailutettavan vuosituotannon määrää. Tarjousten on alitettava rajahinta, joka on 25 § 1:n ja 2:n momentin mukainen enimmäistukitaso (53,5 €/MWh). Tätä rajahintaa on mahdollista muuttaa asetuksella, mutta HE:n perustelujen mukaan on epätodennäköistä, että ensimmäiselle kilpailutuskierrökselle tähän tehtäisiin muutoksia. Lausunnoille lähetetyssä asetusluonnoksessa muutoksia rajahintaan ei esitetä.
- 7) Tuottajan tulee tarjousta antaessaan yksilöidä voimalaitos (huomio! Tämä ei tarkoita, että pitäisi yksilöidä valittava voimala, vaan pitää kertoa onko kyseessä aalto-, aurinko, biokaasu-, bioenergia- vai tuulivoimalaitos ja missä voimala sijaitsee), sen teho, generaattoreiden lukumäärä, voimalan vuosituotanto, tarvitsemansa preemio ja tariffijakso, jolta tuki alkaa (max 3 vuotta päätöksen

antamisesta). Tariffin alkua voi päivittää preemiojärjestelmään hyväksymispäätökseen asti. Voimalan tehoa ja generaattorien lukumäärää voi päivittää viimeistään 2 kk kuluttua 3 vuoden määräajasta. Tarjouksessa on siten pitänyt määrittää vaihteluväli, jossa tarkentumista voi tapahtua Tarjottua preemiota, vuosituotantoa ja yksilöityä voimalaitosta ei voi päivittää tarjouskilpailun sulkeuduttua.

- 8) Tukea saa korkeintaan siitä tuotantomäärästä, jonka on tarjouksessaan luvannut tuottaa. Luvattu tuotanto pitää myös tuottaa, tavoitteen saavuttamista tarkkaillaan neljän vuoden välein. Ensimmäisenä 4 tukivuonna (= ensimmäinen tukijakso) tulee tuottaa vähintään 75 % tästä lupaamastaan määrästä, seuraavassa kahdessa tukijaksossa vähintään 80 % tuotantotavoitteestaan.
- 9) Vaatimuksena kilpailutukseen osallistumiselle on, että hankkeen tarvitsemat asemakaava, tuulivoimayleiskaava, suunnittelutarveratkaisu, rakennuslupa, toimenpidelupa ja poikkeamispäätös ovat lainvoimaiset. Sähköverkkoliittymisestä pitää olla sitova tarjous, joka on voimassa riittävän pitkään kilpailutuksen päättymisen jälkeen. Ellei verkkoyhtiö anna näin pitkää sitovaa tarjousta, tulee kilpailutukseen osallistua liittymissopimuksella (huomio! Tässä tapauksessa tuottajan on pystyttävä todistamaan, että verkkoyhtiö ei ole suostunut antamaan riittävän pitkään voimassaolevaa tarjousta). Myös ennen tämän lain voimaan tuloa solmituilla liittymissopimuksilla voi osallistua kilpailutukseen.
- 10) Viimeistään tarjousta tehdessä tulee asettaa osallistumisvakuus (2 €/MWh), jonka tulee olla voimassa 6 kk kilpailutuksen sulkeutumispäivästä. Mikäli hanke menestyy kilpailutuksessa, osallistumisvakuus palautetaan heti, kun hanketoimija on asettanut rakentamisvakuuden (16 €/MWh), joka on voimassa 3,5 vuotta hyväksymispäätöksen antamisesta. Rakentamisvakuus tulee antaa viimeistään kuukauden kuluessa preemiojärjestelmään hyväksymistä koskevan päätöksen antamisesta. Niiden hankkeiden osalta, jotka eivät menesty kilpailutuksessa osallistumisvakuus palautetaan välittömästi hylkäyspäätöksen antamisen jälkeen. Mikäli hanke menestyy kilpailutuksessa, eikä annan rakentamisvakuutta säädetyssä ajassa, hanke menettää osallistumisvakuuden ja sen saama tukipäätös raukeaa.
- 11) Hankkeen tulee olla sähköntuotannossa ainakin osittain 3 vuoden kuluessa preemiojärjestelmään hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Toimija menettää rakentamisvakuuden niiltä osin, kuin hanke ei ole valmis tässä ajassa (eli jos tuulivoimahankkeen voimaloista puolet on sähköntuotannossa kolmessa vuodessa, palautetaan toimijalle 50 % rakentamisvakuudesta, 50 % tilitetään valtiolle). Ellei voimala ole ollenkaan sähköntuotannossa, oikeus tukeen ei kuitenkaan raukea, vaikka tätä tavoitetta ei saavuta. Tuottaja menettää koko rakentamisvakuuden + osan tukiajasta (tuki alkaa juosta siitä tariffijaksosta, jonka on hakemuksessaan määrittänyt) ja joutuu maksamaan alituotantokorvausta, ellei saavuta tuotantotavoitetta.
- 12) Hankkeen tulee olla kokonaisuudessaan valmis ja sähköntuotannossa 5 vuoden kuluessa päätöksen antamisesta. Jos hanke ei ole kokonaisuudessaan valmis viidessä vuodessa, oikeus tukeen raukeaa, ellei viivästyksen syy ole verkonhaltijassa tai voimalatoimittajassa.
- 13) Ahvenanmaan hankkeet eivät saa osallistua tarjouskilpailuun.

- 14) Voimalaitoksen on oltava uusi, mutta voimalaitosrakennuksen ei tarvitse olla uusia. CHP- ja biokaasulaitoksen perustusten ja rakennuksen ei tarvitse olla uusia, tuulivoimalassa perustuksen ei tarvitse olla uusi.
- 15) Olemassa olevan voimalan korvaaminen uudella on sallittua (vaikka vanha voimala olisi saanut tukea), kunhan vanhan voimalan jäljellä oleva tekninen käyttöikä on lyhyt. Lausunnoilla olevassa asetusluonnoksessa on määritetty, että mikäli teknistä käyttöikää on jäljellä enemmän kuin 5 %, ei korvaushankkeella voi osallistua kilpailutukseen.
- 16) Jos hanke on saanut valtion tukea, se ei voi osallistua kilpailutukseen. Kilpailutukseen ei myöskään voi osallistua, mikäli käyttöomaisuuden hankkimisesta tai rakentamistyön aloittamisesta on tehty sitova päätös. Jos syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä tai kilpailutusta koskeva joku prosessi (esim. HaO) on käynnissä, kilpailutukseen ei saa osallistua. Kilpailutukseen voi osallistua vasta, kun asia on ratkennut. Syöttötariffin kiintiöpäätös ei estä osallistumista kilpailutukseen.
- 17) Kilpailutettava sähkön vuosituotannon enimmäismäärä päätetään valtion asianomaisen vuoden talousarviossa. Premiojärjestelmään voidaan hyväksyä voimalaitoksia ainoastaan, mikäli tarjouksia on annettu 20 % yli valtion asettaman tuotantotavoitteen.